

The background is a high-contrast, black and white abstract composition. It features large, dark, irregular shapes resembling ink splatters or paint blotches against a lighter, textured background. In the lower right quadrant, there is a portrait of Vladimir Putin. The portrait is rendered in a high-contrast, almost stencil-like style. Behind the portrait, there are horizontal lines, and below it, a grid of small crosses. The overall aesthetic is graphic and provocative.

Matti Luostarinen

**TEESI, ANTITEESI,
SYNTEESI:
MYTOMANIA,
ESKAPISMI, PUTINISMI**

Spring 2022 Cluster Art Articles

Teesi, Antiteesi, Synteesi: Mytomania, Eskapismi, Putinismi

Talvisodasta Zelenskyin Ukrainaan ja Natoon
Finland's Winter War to Zelenskyi's Ukraine and NATO

Teesi, Antiteesi, Synteesi: Mytomania, Eskapismi, Putinismi
- Talvisodasta Zelenskyin Ukrainaan ja Natoon
Finland's Winter War to Zelenskyi's Ukraine and NATO

Spring 2022 Cluster Art Articles

© 2022, Matti Luostarinen

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN:978-952-80-6367-4

www.clusterart.org

Toimitus ja taitto: Outi Huhtala

Alkusanat - Kolikon kolme puolta

Usein kuulee väitteen, kuinka Suomi on sisäsiittoinen, byrokrattinen ja tasapäistävä. Etenkin innovaatiotoiminnassa professoriryhmä väitti kuinka toimijamme ovat hajallaan ja tukimuotoja on tuhansia. Kansainvälistymistä tulisi tukea ja yrittäjäpohjaa vahvistaa. Laatikoiden sisällä häärii monta päällekkäistä julkisen vallan toimijaa.

Aihe on tuttu minulle innovaatiopolitiikkaa käsittelevästä toisesta väitöskirjastanikin. Edellinen tuli luonnontieteiseen tiedekuntaan, tämä jälkimmäinen yhteiskuntatieteiseen ja samalla ihmistieteiseen tiedekuntaan. Molemmissa tiedekunnissa kykenin kuitenkin käyttämään samaa tietokoneen tekoälyä. Se yhdistää tiedekuntien rajat.

Innovaatiopolitiikassa pätee sama kuin ilmastopolitiikassa: kaikki toiminnat on arvioitava päämäärän mukaan. Hallinnon logiikka ei saa ohjata Suomen Akatemian koskevaa lainsäädäntöämme. Se ei saa horjuttaa parasta osaamista ja olla tärkeämpää kuin parhaan osaamisen suojeleminen.

Samaa pätee vaikkapa tärkeintä välinettä viestittää, ajatella ja nähdä unemmekin, eli kieltämme. Suomen kieli rapautuu kaiken aikaa emmekä piittaa tästä ilmiöstä rahtuakaan yhden tiedekunnan kapea-alaista osaamista seuraten ja osaa mistamme siinä syventäen tutkijoina. Samalla kieleemme pirstaloituu, yksinkertaistuu ja muuttuu alakulttuurien mongerukseksi. Meiltä puuttuu virallinen kielipoliittinen ohjelma.

Kaikki puhuvat jonkin sortin englantia ja jopa Suomen Akatemia pisteyttää tällä kielellä julkaistut tekstit korkeammalle kuin suomenkieliset. Se on hirvittävä virhe. Oikeastaan Euroopassa puhutaan lopulta vain kolmea kieltä, slaavia, romania ja germaania. Suomi on kielenä aivan omanlaisensa, mikä tarjoaisi kulttuuriselle ja taloudelliselle luovuudelle, innovoivuudelle, ainutlaatuisia mahdollisuuksia.

Suomen yleiskieli on syntynyt vuosisatojen kuluessa alkaen siitä, kun kirjakielemme perustajanero Mikael Agricola (1507-

1557) kirjoitti Varsinais-Suomen murteeseen pohjautuvaa suomea.

Hän joutui käännöstyössään keksimään satoja uusia suomenkielisiä sanoja, ja myöhemmin kirjakieleen otettiin aineksia yhä enemmän myös muista murteistamme, ei vähiten Elias Lönnrotin Kalevalan runojen kautta ja itämurteita kieleemme lisäten. Moni koki muutoksen olevan poliittisen, kielestä tuli samalla onomatopoeettinen, luonnon ääniä matkiva ja omaan aikaamme erityisen hyvin sopiva.

Vai rohkeneeko joku väittää, ettei oma aikamme ole juuri luontoa ja sen ääntä kuunteleva? Samalla syntyi myös suvuton ja tähän hetkeen erityisen hyvin sopiva kieleemme, jonka sanojen järjestystäkin voit kohtuullisen vapaasti vaihdella ja tulla silti varmasti ymmärretyksi Suomessa eläen ja alkamatta plagioida slaavia, romania tai germaania.

Yleiskieltämme on jatkossa pidettävä yllä kielenhuollon keinoin. Muuten on riski, että variaatioiden lisääntyminen johtaa kielen pirstaloitumiseen ja samalla köyhtymiseen, lakkaamme ymmärtämästä toisiamme.

Vieraat vaikutteet eivät toki ole uusi ilmiö kielessämme ja sen synnyssä ja kehityksessä. Kieleemme on omaksuttu kaiken aikaa uusia sanoja ja vaikkapa sana ”äiti” on alkujaan germaaninen sana ja ”vesi” lainausta indoeurooppalaisesta kantakielestä.

Helsingin Sanomat julkaisi suomalaisille teemanumeronsa viikkosen 5/2021, jonka kannessa Ismo Leikola kertoo, kuinka hänen mielestään paras kieleemme sana on ”puliukko”. Jotta tuo käsite säilyisi, englantia ei saa jyllätä ja kielioppimme horjua. Ismo Leikola palatkoon Yhdysvalloista ja maailmaa kiertämästä sekä pitäytykööt omassa maassaan puhuen myös puliukoille tarkoitettua kaunista kieltämme sillä meitä naurattaen. Kun kyseessä on kulttuuriteko, siitä on myös miestä palkittavakin.

Ranska on valtio, jonka historian me tunnemme ja samainen Hesarin julkaisema teemavihkonen numero 6/2021 julkaisi

kannessaan kuvan mysteeristä nimeltä Macron. Samalla tuo mysteeri kertoo kuinka ”Ranska on suomalaisille kuin musta aukko” ja kuinka Ranska on Euroopan uusi johtaja. Jopa Venäjän presidentti ja tsaariksi mainittu Putin pitkän pöytänsä ääressä viettää viisituntisen kuunnellen tuon mysteerin puhetta.

Aikanaan röyhkeä painostus Pariisista harmitti itseään Mauno Koivistoa Suomen Turusta ja tausta tuolle painostukselle selviää tutustumalla Napoleonin tapaan nousta aikanaan kenraaliksi ja itsevaltiaaksi. Se miten Putin hakee valtaansa hänkin juuri historiasta, on tälle ajallemme tyypillistä. Se on syytä havaita meilläkin Suomessa. Uutta kun rakennetaan vanhan ja vahvan perustan päälle. Vain paradigmainen maailmankuvien muutos muuttaa tätä käytäntöä.

Se miten Ranska on hajallaan ja kuinka elitismi on osa heidän mysteeriaan ja hänen ääniään, on mahdollista välttää Suomessa pitäytymällä omassa kielessämme ja sen synnyssä, juuriamme arvostaen. Näiden tärkein ylläpitäjä on juuri kiemme ja sen luontoon sidottu yliverlainen kauneus. Puliukko kauneimpana sananamme Leikolan Suomessa.

Suomessa ei ole Ranskan tapaan akatemian kaltaista yleiskielen säätelijää. Meillä vaatimaton kielitoimistomme voi vain antaa suosituksia. Näin myös kirjakieleemme syntyy koko ajan uusia tekstilajejakin - pitkälti kaiken muunkin synnin niskaansa saavan internetin vaikutuksesta. Ja sen sisällä tietysti sosiaalisen median ja sen alustojen kautta kieltämme pilaten. Toki puhutulle kielelle ominaiset piirteet ovat lisääntyneet myös perinteisessä mediassamme, ei vähiten sanomalehdissämme.

Takavuosina kieltämme muutti etenkin kirjallisuus. Toki muuttaa edelleenkin, olkoonkin että Shakespearen näytelmien pääteemat kateus, valta, kosto, rakkaus ja kuolema ovat säilyttäneet asemansa 400 vuoden ajan ja ylikin. Kieli muuttuu mutta ajatukset tai oikeammin tunteemme säilyvät. Ajatukset me joudumme nekin pukemaan aina sanoiksi.

Alamme puhua ja ajattelemme sitten vasta sanatulvan jälkeen mitä sanoimme. Moni katu tätä tapaaansa ainakin poliitikkona

itsensä elättäen. Pyytää myöhemmin anteeksi, jos on kovin pahasti ihmisiä loukannut tai sanonut ääneen sellaista, mitä oikeasti ajatteleekin ja tuntee. Sosiaalisen median sisällä tätä tapaa pyytää anteeksi tapaa harvoin, jos ollenkaan.

Etenkin sellaiset poliittiset liikkeet, Suomessa tai Ranskassa syntyneet, ovat ongelmassa, joiden kohdalla sanat ja käsitteet alkavat olla vanhahtavia. Niinpä vaikkapa Erkki Tuomioja tai Ville Niinistö, Paavo Arhinmäki miehinä joutuvat pohtimaan sanojaan tarkemmin kuin valtaosa naisista poliitikkoistamme. Kieli kun on feminiini sukuaan myös Suomessa sitä käyttäen ja naiset osaavat sanoja moninkertaisen määrän miehiin verrattaessa.

Näin naispolitiikko voi muuttaa sanansa aina tilanteen mukaan ja tarkoittaa kuitenkin likimäärin samaa kuin vielä edellisenä päivänäkin. Tulkinta kun jää kuulijalle ja vaikeankin aiheen voi sivuuttaa peitellyin sanakääntein. Savolainen kieli on siten rikkaampaa kuin vaikkapa hämäläinen ja pohjalainen, jonka myös Sakari Topelius ja monet muut ovat havainneet Suomea kartoittaen ja kartalle piirrettävää yleismaantiedettä kulttuuri- ja sosiaalimaantieteeksi muuttaen.

Luonnon- ja kulttuurimaantiede ovat vedenjakajia myös Suomessa aluetieteistä puhuessamme ja monet muut erikoistieteet niiden tukitieteinä välttämättömiä. Koululaitoksemme on suosinut yhdistää biotieteet maantieteen lehtorin opetettavaksi ja siinä on oltu kaukaa viisaita.

Oman aikamme luonto ja luonnon lait, biotieteet nyt etenkin, ovat maantieteen opettajalle välttämätön keino yhdistää oman aikamme vaikeimmat myös yhteiskunnalliset ja taloudelliset aiheet, taloustieteet ja sosiaalitieteet, sosiologia ja psykologia, tärkeimpään perustieteeseen. Jos ne ovat sanoineen ja käsitteineen kadoksissa, kovin vaikea meidän on selvittää niistä ongelmistamme, joiden taustalla ovat luonto ja sen biologiset ilmiöt sekä luonto lakeineen.

Monitieteisyys tarkoittaa eri asiaa kuin poikkitieteisyys käsitteenämme. Edellinen merkitsee tieteiden välistä yhteistyötä,

jossa erikoistieteiden edustajia kuullaan erikseen. He voivat myös koota ohjelmia, joita hoidetaan verkostona ja usein nykyisin ymmärtäen myös käsite ”tekoäly” ja sen tapa toimia.

Poikkitieteisessä taas sama henkilö on ottanut tehtäväkseen erikoistua useampaan tieteeseen ja niiden käsitteisiin sekä toimintakulttuuriin. Käytännössä siis väitellen tutkijana tohtoriksi toisistaan hyvinkin erilaisesta taustasta syntyvien tieteitten kohdalla erikseen. Näillä kun on hyvinkin erilainen historia mutta myös symboliikka ja tutkimusvälineistö, ei vain kohde, jota tutkivat. Tämä koskee myös sanoja, laboratorioita tai vaihtoehtoisesti työympäristönä onkin kirjasto ja pölyiset arkistomme.

Nykyisin yhteistä on etenkin välineistö, josta syntyy ns. tekoäly ja sen käyttämä kieleemme ja symboliikka. Koulussa me tutustuimme siihen perustieteittemme kautta matematiikkaa ja fyysiikkaa, kemiaa jne. opiskellen. Sen sijaan luonnon ja ihmisen lait ovat nekin eri tieteen ja tiedekuntien kautta syntyviä, olkoonkin että ihmisen lait eivät voi kohtuuttomasti loukata luonnon meille asettamia esteitä lakeineen.

Näin edelliset ovat ikään kuin alisteisia jälkimmäisille. Kun niitä rikomme, syntyy konflikteja, joista tänään tyypillisiä ovat ilmastomuutos tai muut luonnosta syntyvät ja myös omaa lajiamme uhkaavat taloudelliset, kulttuuriset, sosiaaliset jne. tekomme.

Vuoden 2022 alku ja sen neljä ensimmäistä kuukautta ovat olleet poikkeuksellisen merkittäviä koskien juuri luontoa ja sen toimintaa, pandemiaa viruksena sekä omia toimiamme globaalisti ja paikallisesti torjuessamme sen synnyttämiä monen tieteen kautta pohdittavia ongelmiamme. Ei vähiten juridisina kysymyksinämme lääketieteen rinnalla ja talouttamme pohtien.

Samaan aikaan näitä poikkitieteisesti lähestyttäviä kysymyksiä ovat häirinneet sellaiset ihmisen käyttäytymiseen liittyvät kysymykset, joita Euroopassa ei ole koettu sitten toisen maailmansodan. Ukraina ja siellä käytävä sota, Venäjän kohdalla syntyvä levottomuus kohdistuen sen rajanaapureihin, on tuonut tutuksi sellaiset kartat ja kartografian, jollaista emme ole

tarvinneet medioissamme tai turvallisuutemme takaajina liki vuosisataan. Usein ne ovat nykyisin lisäksi satelliiteista ohjailtaviakin.

Sodan kasvot ja kauhut sekä niihin liittyvät käsitteet ovat tiedettä nekin. Se miten näitä käsitellään ja kuinka Venäjän naapurustossa sijaitsevat valtiot ovat asennoitumassa medioineen eurooppalaiseen sotaan ja sen kauhuihin, on rinnan pandemian ikään kuin väärässä järjestyksessä syntyneitä.

Takavuosinamme pandemiat syntyivät pääsääntöisesti sotien seurauksena ja heikentyneitten armeijojen kautta leviten ympäri globaalia maailmaa. Espanjantauti sai sekin nimensä espanjalaisista medioista, jotka kertoivat tämän taudin luonteesta ja julmuudesta etenkin eturintaman sodan ja haavoittuneiden sotilaitten kautta leviten.

Ilmiöstä kirjoittaminen oli kiellettyä mutta ei koskenut sodan ulkopuolelle jäänyttä Espanjaa, jonka kohdalla media saattoi tehdä sellaisia havaintoja, jotka lopulta vaikuttivat mielialoihin rintamalla. Sotien kulkuun ovat aina liittyneet rintamaolojen ongelmat ja kulkutaudit. Niin nytkin vuonna 2019 (Covid 2019) mutta saaden alkunsa muualta kuin suurten armeijojen rinta-maoloistamme. Olimme jopa voittamassa pandemian tai sen luonne oli muuttumassa pääosin rokotusten seurauksena vähemmän vaaralliseksi.

Ukrainan sodan myötä medioitten huomio kääntyi etenkin meillä Suomessa ja Itämeren tuntumassa, Venäjän rajanaapurina, vanhaa maailmankuvaamme ravistelevaksi. Oma historiamme ja kokemuksemme sekä Venäjän historiaa moneen kertaan pohtiessamme, rajojen merkitys nousi uudelleen eurooppalaisena ilmiönämme geopolitiikan tutkijoiden pöydältä myös perinteisen median agendalle. Kuten virukset ja niiden käyttäytyminen vain pari vuotta aiemmin.

Samalla omalla kohdallamme käsite turvatakuista, EU:n hallinnon byrokratiasta ja Naton osuudesta myös oman ja Ruotsin turvallisuuden takaajana olivat hetkessä ajankohtaisia. Niinpä myös se mitä kirjoitat ja millaista tietoa mahdollisesti juuri nyt

kaivataan, ohitti aiemmat aiheet myöhemmin käsiteltäviksi. Vuosittain julkaistavasta kirjasta tuli siitäkin muutaman kauden välein julkaistava.

Tieto ja sanat, joita käytämme, ovat muuttuneet nekin ja välineet, joista niitä avaamme, ovat koko ajan reaaliaikaisia. Oleellista on, että Euroopassa järjestetään edelleen normaali vaalit, elämme pohtien omaa tulvaisuuttamme joutumatta paniikkiin ja hakemalla sellaisia ratkaisuja, jotka ovat liioiteltuja ja muuttuneen mediayhteiskunnan tuotetta.

Kolikon kolmas puoli on sen pyörivä kylki. Emme voi tehdä ratkaisuja ottamatta huomioon aika- ja paikkatieteittemme muutunutta kieltä ja tekoälymmekin. Kolikko vaihtaa pyörien kaiken aikaa paikkaansa mutta sen kuvaaminen on aina mahdollista. Pysähtyykö se ja jää kyljelleen on kuitenkin käsitteenä mahdollton.

Suomi ja kieleemme ei rakennu sellaiseen pysähtyneeseen maailmankuvaan, jossa valinta olisi joko kruuna tai klaava. Aika kulkee eteen- ja taaksepäin, hidastuu ja pysähtyykin. Emme voi valita vanhempiamme, emme geenejämme, emme kulttuuria ja kielialuetta, johon syntyy. Emme me tietämme valitse, tie valitsee meidät. Sen sijaan omassa valinnassamme on se, miten nopeasti toimimme ja kuinka uusia välineitä kykenemme käyttämään osana geenejämme, kieltämme ja yhteistä kulttuuriamme. Nopeilla on edelleen tapana syödä hitaita.

Sisällys

Klusteriartikkelit keväälle 2022	15
Cluster article faktoreineen presidentin puheen tulkintana - 01.01.2022	15
Aluetalouden ja -vaaliemme mallit kaukana optimista - 04.01.2022	19
Tammikuun alun media-antia - 11.01.2022	28
Kiusaajasta kertova teksti luetuttaa - 12.01.2022	31
Sanat eivät riitä kertomaan - 20.01.2022	41
Hyppy pimeään - 22.01.2022	47
Miksi jätän aluevaalit väliin? - 23.01.2022	50
Vaalien jälkeinen aamu - 24.01.2022	53
Valta kuuluu kansalle - 25.01.2022	56
Uusi hallintomalli koetuksella - 26.01.2022	60
Missä viipyy aluehallinnon uudistus? - 27.01.2022	65
Sektorisuhareitten aluehallinto syvenee - 29.01.2022	70
Cluster Art and Articles – uusimman kirjani esittelyä - 31.01.2022	73
Venäjä geopolitiikan keskiöön – mahdollinen mahdottomaan - 02.02.2022	82
Härän ajasta karhun aikaan - 03.02.2022	84
Geopolitiikasta genomikeskusteluun - 04.02.2022	88
Klusteri politiikan, talouden ja taiteen välineenä - 10.02.2022	103
Ei uutta auringon alla – diagonaalia talouteen - 11.02.2022	111
Klusteriosaamisen olympialaiset mitalit - 16.02.2022	126
Mitä "Sport Cluster" tarkoittaa - 17.02.2022	129
Cluster illustrate - 18.02.2022	132
Cluster illustrate (jatkoa) - 19.02.2022	141
Olympialaisten jälkipyykkiä - 21.02.2022	146
Kylmää kyytiä Telluksen suunnalta - 22.02.2022	150
Venäläistä kirjallisuutta oppimassa - 22.02.2022	153
Oikein hyvää Matin päivää - 24.02.2022	158
Matin päivän viisauksia - 25.02.2022	160

Sodan ääni on ihmisen ääni - 25.02.2022	161
Ylimielisyyden hybridi sai jatkoa - 27.02.2022	163
Turvatakuut viimeinkin kuntoon - 01.03.2022	171
Lasten turvallisuuden tunne on nyt tärkeintä - 02.03.2022	177
Valoa synkkään viikkoomme - 04.03.2022	180
Euroopan omituisin viikko ikinä - 06.03.2022	183
Naistenpäivän uutisantia - 08.03.2022	190
Varautua pitäisi... - 09.03.2022	193
Ukrainan lähihistoriaa Suomesta seuraten - 10.03.2022	196
Suomalaiset kaksinaismoralistejako? - 12.03.2022	205
Klusteripolitiikasta ja sen synnystä - 13.03.2022	208
Nekrologeja lukien - 14.03.2022	218
Sattuman satoa vai luonnon lakeja - 15.03.2022	225
Täyden kuun tarinoita - 16.03.2022	229
Maailman onnellisin maa ja baobabin siemenet - 19.03.2022	232
Matka kohti kurjuusindeksiä – stagflaatiota 2008–2022 - 21.03.2022	235
Ennuste ja skenaario Pohjolan tulevaisuudelle - 22.03.2022	249
Klusterit politiikan, talouden ja taiteen vetureina - 23.04.2022	254
Mikä ihmeen resilienssi? - 23.3.2022	256
Mikä ihmeen kaaosteoria? - 24.03.2022	261
Sama parantaa saman – homeopaattinen maailmankuva - 26.03.2022 ...	265
Murroskulttuurin media – yhden asian ilmiöt - 28.03.2022	273
Halla-ahon inhorealismia - 29.03.2022	280
Onomatopoeettinen ajatus – 31.03.2022	283
Hyveen harhapolut - 01.04.2022	293
Piinaviikko - 04.04.2022	311
Agraarista yhteiskunnasta medioiden mereen ja saaristoon - 07.04.2022	323
Talvisodasta Zelenskyin Ukraina - 08.04.2022	328
Helsingin Sanomien kevennys – ”En finne igen” - 11.04.2022	337

12. päivänä huhtikuuta - 12.04.2022	341
Mytomania, tekoäly ja putinismi osa 2. 31.03.2011/ 15.04.2022	347
Media ja todellisuuspakoinen valta - 18.04.2022.....	381
Pääsiäisen jälkeistä uutisvyöryä - 19.04.2022.....	396
Suljetun ja itseriittoisen maan strategiaa - 23.04.2022.....	416
Teesi antiteesi ja synteesi - 24.04.2022	420
Yhteys luontoon ei saa katketa - 25.04.2022	424
Ikääntyvä kansakunta ja talvisodan henki - 25.04.2022	428
Lopuksi.....	433
Monografiset julkaisut lähteinä	439

Klusteriartikkelit keväälle 2022

Cluster article faktoreineen presidentin puheen tulkintana - 01.01.2022

Vuoden 2021 neljännen kirjani kannessa on nimenä sen sisälöstä puhutteleva: ”Klusteri politiikan, talouden ja taiteen väli-
neenä – Cluster Policy, Economy and Art. Cluster Articles 2021, part 2”. Kirja oli järjestyksessään 120. monografinen kirjan asuun saatettu ja julkaistu teos, jolloin mukana olivat myös vaikkapa monografiset väitöskirjanikin. Käsite klusteri faktoreineen oli mainittu jo ensimmäisessä pro gradu -opinnäytetyössäni, jossa Siuruanjoen varressa, Iijokilaakossa, Siuruan ja Kollajan kylissä asuvat taloudet, etenkin maatilat, oli tyypiteltä käyttäen apuna faktorianalyysiä, tiloille saatuja faktoripisteitä ja näiden klusterianalyysillä tuotettuja ryhmiä, klustereita.

Nämä klusterit luonnehtivat samaan homogeeniseen ryhmään kuuluvia talouksia ja niiden myös monia sellaisia ulottuvuuksia, joita kymmenet kysymykset ja tilaa tai taloutta kuvaavat ilmiöt oli etsitty joko tilastoista, kartoilta tai tilan pitäjää haastatellen. Sadoista havainnoista syntyi yhtenäisiä ilmiöitä, joiden löytäminen ja kuvaaminen ei olisi ollut mahdollista ilman tietokonetta ja ns. monimuuttujamenetelmiämme.

Tulokset, faktorianalyysit ja -akselit, niiden kiertäminen, rotaatio, sekä jokaiselle maatilalle ja taloudelle saadut faktoripisteet oli saatu Oulun yliopiston tuliterän tietokoneen hoitamana jo vuonna 1973 ja tuolloin se oli uutta muuallakin kuin Suomessa. Etenkin kun tähän ei tyydytty vaan jatkettiin näiden tulosten jalostamista kohti samaan ulottuvuuteen kuuluvien ryhmien eli klustereiden syntyä seuraten.

Ilmiön kuvaaminen ja suorittaminen oli tuolloin myös ymmärrettävä matemaattisena ja geometrisena, tarvittaessa se myös kuvaruudulle siirtäen, faktoriakseleita kiertäen, rotatoiden, tai käyttäen apuna muita sellaisia välineitä, joita aiemmin vaadittiin geometriseen kuvaukseen piirustuspyydällä.

Mutta ei nyt enää 1970-luvun tietokonetta käyttäen. Ilmiö oli kuitenkin ymmärrettävä toisin kuin tänään, jolloin digiajan teknologia on helpottanut tutkijan työtä. Olkoonkin ettei hän aina tiedä mistä nämä ilmiöt oikein syntyvät. Perustieteet ja niiden tuntemus on jäänyt välistä pois kokonaan. Se on vahinko, jota ei voi korjata. Meillä kun ei ole taipumusta mennä tieteemme synnyn historiaan ja tuntea sellaista, joka säästää nyt aikaa ja vaivaa.

Nykyisin vastaavia tuloksia syntyy mm. käyttäen vaikkapa algoritmeja ja hakien samaan klusteriin kuuluvia sosiaalisen median käyttäjiä kaupalliseen tarkoitukseen. Ilmiö ei ollut siten uusi enää 1970-luvun alussa ja sen kehittäminen poikkitieteiseksi muodostui osaksi omaa tutkijan uraani. Se edellytti vain vaikkapa väitöskirjojen laadintaa sekä luonnon- että ihmistieteissä, kunhan ensin oli käyty läpi näiden perustieteittemme alkeetkin ja alkaen niiden mm. filosofian ja historian synnystä sekä tavasta hakea oma paikkansa tieteittemme pirstaleisessa kentässä. Tässäkin auttoi kyky yhdistää näitä fragmentteja toisiinsa ja havaita klustereita, jotka olivat kirjavan tiedekenttämme yhdistäviä.

Presidentti Sauli Niinistön puhe on kuultu ja analysoitu medioidessamme jo moneen kertaan. Poikkean niistä ja kuvittelen puheen syntyneen haastatellen tuhansittain suomalaisia sekä tehden näistä vastauksista aluksi faktorianalyysin. Sen tulos voisi olla kolmen faktorin tulkintana vaikkapa tällainen:

Presidentin uudenvuoden noin 13-14 minuuttia vienyt puhe muistutti klusteria, jossa mukana oli kolme faktoria ja neljäs, jonka jokainen löysi sen alusta ja lopusta. Presidentti käynnisti puheensa siteeraten F.E. Sillanpäästä ja päätti toivottaen Jumalan siunausta. Välillä oli myös lainaus Henry Kissingerin puheesta. Jo alusta saattoi ennakoida, ettei vuodesta 2022 tule likimainkaan sellaista kuin mennyt vuosi oli klustereineen edustanut. Presidenttillemme tulee työtä ja tarvetta, jollaista juuri presidentiltä odotetaankin myös maailmaa kierteäenkin.

Normaalisti kaksi kautta istuvan presidentin pari viimeistä vuotta ovat jo ikään kuin laskien lentokoneensa laskutelineet jo

Samaan aikaan kun tekoäly tukeutui päätöksentekoomme ja vastuullisuus kasvoi, väkiluvultaan pienet Pohjoismaat Suomi, Ruotsi, Norja, Tanska ja Islanti olivat sielläkin kansakuntien kärjessä. Ei vain elämänlaadussa, sananvapaudessa, demokratian toimivuudessa tai onnellisuudella kansakuntia vertaillen. Sen sijaan turvallisuuden pohdinta, aseet ja sodan äänet, ei ollut militaristisena ilmiönä ensimmäisten joukossa. Tätä ei sivistysvaltio enää tarvitse, ajateltiin.

Pandemian myötä muutos alkoi kuitenkin näkyä eristäytymisenä ja täydellinen shokki koettiin Venäjän hyökättyä Ukrainaan, sodan kasvot paljastivat, miten rajan takana Venäjällä kaikki olikin toisin. Pohjoismaat tiivistivät yhteistyötään ja Natosta sotilasliittona tuli yllättäen yhteistyömme avainsana. Käsitteet teesi, antiteesi ja synteesi tarkoittivatkin rajan takana Venäjällä mytomaniaa, eskapismia ja putinismia. Dualismi koki sekin renessanssin ja syntyi suljettu ja itseriittoinen yhteiskunta, pelon maatiede.

Tiede ja sen klusterit, "cluster illustrate" valaistuksen välineinä, ei ollutkaan enää voimassa, Suomen talvisotana kokema helvetti, sota ihmisen äänenä, käynnistyi jälleen idästä, Venäjältä. Syntyi ylimielisyyden hybridi, Boababin siemenet olivat jääneet kitkemättä Pikku Prinssin lukijoilta, kaaosteoria tunkivat idästä shakkia pelaavaksi kerrotun kulttuurin venäläisiin kertoihin aiemmin luottaen.

Teesistä, antiteesistä ja synteeseistä olikin tullut sairaalloista valehtelua, todellisuuden pakoilua ja läntisen maailman pohdinnan hyveet oli käännetty menneen maailman ja maailmansodan kauhuista kertovaksi putinismiksi. Suomessa talvisodan petoksesta, Mainilan laukauksista muistuttavaksi kauhuksi idän ja lännen välissä asuen. Olematta kuitenkaan enää naiivi ajopuu vailla varautumista geopolitiisiin faktoihin.

BoD

9 789528 063674